

HDZ-1601100202010102 Seat No. _____
M. A. (Sem. I) (CBCS) Examination
November / December – 2017
Sanskrit
(Vedantashastra)
(Common Paper For 2015-16)

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- १ अद्वैत वेदांतमां शंकराचार्यना प्रदानने सविस्तर वर्णवो. १४
1 Write a detailed note on contribution of Shankaracharya to अद्वैत वेदान्त. 14

अथवा / OR

- १ वेदान्तना प्रयोजन विशे सविस्तर यर्था करो. १४
1 Discuss the purpose of vedanta. 14

- २ शुद्धाद्वैत संप्रदायना सिद्धांतो पर सविस्तर नोंध लभो. १४
2 Write a detailed note on the doctrines of शुद्धाद्वैत. 14

अथवा / OR

- २ विशिष्टाद्वैत संप्रदायना सिद्धांतो पर सविस्तर नोंध लभो. १४
2 Write a detailed note on the doctrines of the cult of विशिष्टाद्वैत. 14

- ३ नीयेनामांथी कोर्धपण बे अंडोनो आवश्यक नोंध साथे अनुवाद करो : १४
3 Translate adding necessary notes on any two of the following passages : 14

(१) लौकिकं तद्वदेवेदं प्रमाणं त्वात्मनिश्चयात् । इति । आ आत्मनिश्चयात् ब्रह्मसाक्षात्कारपर्यन्तमित्यर्थः । लौकिकमिति घटादिज्ञानमित्यर्थः । तानि च प्रमाणानि प्रत्यक्षानुमानोपमानागमार्थापत्तयनुपलब्धि भेदात् ।

(२) तथा हि त्रिविधं चैतन्यं प्रमात्रुचैतन्यं, प्रमाणचैतन्यं विषयचैतन्यं चेति । तत्र घटाद्यवच्छिन्नं चैतन्यं विषयचैतन्यम्, अन्तःकरणवृत्त्यवच्छिन्नं चैतन्यं प्रमाणचैतन्यम्, अन्तःकरणावच्छिन्नं चैतन्यं प्रमात्रुचैतन्यम् ।

(३) सुरभिचन्दनमित्यादिज्ञानमपि चन्दनखण्डांशे अपरोक्षं, सौरभांशे तु परोक्षं, सौरभस्य चक्षुरिन्द्रियायोग्यतया योग्यत्वघटितस्य निरुक्तलक्षणस्य अभावात् ।

(४) परिणामो नाम उपादानसमसत्ताकार्यापत्तिः । विवर्तो नाम उपादानविषम-सत्ताकार्यापत्तिः । प्रातिभासिकरजतं चाविद्यापेक्षया परिणामः चैतन्यापेक्षया विवर्त इति चोच्यते । अविद्यापरिणामरूपं च तद्रजतमविद्याधिष्ठाने इदमवच्छिन्नचैतन्ये वर्तते । अस्मन्मते सर्वस्यापि कार्यस्य स्वोपादानाविद्याधिष्ठा-नाश्रितत्वनियमात् ।

४ नीयेनाभांथी कोष्ठपश्च भे कारिकाओनो आवश्यक नोध साथे अनुवाद करो : १४

4 Translate any **two** of the following Kaarikas with necessary notes : 14

- (१) स बोधो विषयात् भिन्नो न बोधात्त्वप्रबोधवत् ।
एवं स्थानत्रयेऽप्येको संवित् तद्वत् दिनान्तरे ॥ ६ ॥
- (२) बुद्धि कर्मेन्द्रियप्राणपञ्चकैर्मनसा धिया ।
शरीरं सप्तदशभिः सूक्ष्मं तल्लिङ्गमुच्यते ॥ २३ ॥
- (३) जगतो यदुपादानं मायामादाय तामसीम् ।
निमित्तं शुद्धसत्त्वां तामुच्यते ब्रह्म तद् गिरा ॥ ४४ ॥
- (४) तैरन्तःकरणं सर्वैर्वृत्तिभेदेन तद् द्विधा ।
मनो विमर्शरूपं स्याद् बुद्धिः स्यान्निश्चयात्मिका ॥ २० ॥

५ नीयेनाभांथी कोष्ठपश्च भे पर टूंकनोध लभो : १४

5 Write short notes on any **two** of the following : 14

- (१) वेदान्तपरिभाषायां मायया एकत्वम् अध्यासनिरूपणञ्च ।
- (२) द्वैताद्वैतसंप्रदायः ।
- (३) श्रीमद्विद्यारण्यस्य विविधशास्त्रग्रन्थसर्जनम् ।
- (४) पञ्चदश्यां प्रथमप्रकरणे सृष्टि-उत्पत्तिचिन्तनम् ।